

Osviještenost roditelja predškolske dobi o prikazu nasilnih scena u animiranim filmovima

Žulj, Matea

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:577554>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-21**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Matea Žulj

**OSVIJEŠTENOST RODITELJA PREDŠKOLSKE DOBI O PRIKAZU
NASILNIH SCENA U ANIMIRANIM FILMOVA**

Diplomski rad

Zagreb, rujan 2022.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Matea Žulj

**OSVIJEŠTENOST RODITELJA PREDŠKOLSKE DOBI O PRIKAZU
NASILNIH SCENA U ANIMIRANIM FILMOVA**

Diplomski rad

Mentorica: Astrid Nox, pred.

Zagreb, rujan 2022.

SAŽETAK

Djeci predškolske dobi animirani filmovi dio su igre. Oni razvijaju maštu i jezične sposobnosti, no mogu i negativno utjecati na djecu. Danas je dostupno mnoštvo animiranih filmova koji u sebi mogu imati prikaz nasilnih scena. Kroz igru djeca mogu oponašati scene iz animiranih filmova, a pretjerana gledanost takvog sadržaja može dovesti i do agresivnog ponašanja. Roditelji bi trebali biti upućeni u sadržaj animiranog filma kojeg djeca gledaju i kroz razgovor s djetetom objasniti im što se dogodilo, zašto se dogodilo i koje su posljedice određenog ponašanja. Istraživanje je provedeno s ciljem provjere osviještenosti roditelja o prikazu nasilnih scena u animiranim filmovima te su ispitani postupci i stavovi roditelja o animiranim filmovima. Istraživanje je provedeno na području grada Osijeka, metodom online anketnog upitnika koji je bio namijenjen roditeljima djece predškolske dobi. U istraživanju je sudjelovao 171 roditelj, od čega 87,1% (N=149) čine žene, a 12,9% (N=22) čine muškarci. Rezultati su pokazali razlike između najvišeg završenog stupnja obrazovanja i sati gledanja sati animiranog filma, u kojem je dokazano da djeca roditelja koji su završili diplomski studij su u prosjeku manje vremena provodila gledajući animirane filmove nego djeca od roditelja koji su završili srednju školu. Također, dokazano je da su roditelji koji su završili diplomski studij u prosjeku više birali animirane filmove nego roditelji koji su završili preddiplomski studij. Analizom serijala kratkometražnih filmova *Psići u ophodnji*, *Maša i Medvjed* i *Kuća obitelji Glasnić* te rezultatima ispitanih roditelja dokazano je da roditelji nisu svjesni prikaza nasilnih scena u ponuđenim animiranim filmovima. Radom se nastoji osvijestiti važnost upoznatosti sa sadržajem animiranog filma kojeg djeca predškolske dobi gledaju.

Ključne riječi: animirani film, nasilje, roditelj, djeca predškolske dobi

SUMMARY

Animated films form a part of preschool children's play. They develop imagination and language skills, but they can also have a negative effect on children. Today, there are many animated films available to children that may show violent scenes. Through the play, children can imitate scenes from animated films and excessive viewing of such content can lead to aggressive behaviour. Parents should be informed about the content of the animated film that the children are watching, and through a conversation with the child, explain what and why something happened in the movie and what are the consequences of such behaviour. The research was conducted with the aim of checking the awareness of parents about the depiction of violent scenes in animated films and to examine the actions and attitudes of parents about animated films. The research was conducted in the City of Osijek, using the method of an online questionnaire that was intended for parents of preschool children. 171 parents participated in the research, of which 87.1% (N=149) are women, and 12.9% (N=22) are men. The results showed differences between the highest completed level of education and hours of watching animated films, in which it was proven that children of parents who completed graduate studies spent less time watching animated films on average than children of parents who completed only high school. Also, it was proven that parents who completed graduate studies chose animated films more on average than parents who completed undergraduate studies. The analysis of the series of short films Paw Patrol, Masha and the Bear and The Loud House, and the results of parents, proved that parents are not aware of the depiction of violent scenes in the animated films that are offered in the questionnaire. The work aims to raise awareness of the importance of familiarity with the content of animated films that preschool children watch.

Key words: animated film, violence, parents, preschool children.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. PRIKAZ NASILNIH SCENA U ANIMIRANIM FILMOVIMA	2
2.1. ANIMIRANI FILM.....	2
2.2. VRSTE ANIMIRANIH FILMOVA I PRIKAZ NASILJA.....	2
2.3. POPULARNI ANIMIRANI FILMOVI	5
3. PREGLED DOSADAŠNJIH ISTRAŽIVANJA	8
4. CILJ ISTRAŽIVANJA	10
5. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	10
5.1. SUDIONICI ISTRAŽIVANJA	10
5.2. INSTRUMENT ISTRAŽIVANJA.....	11
5.3. NAČIN OBRADE PODATAKA	11
6. REZULTATI I RASRPAVA ISTRAŽIVANJA	12
6.1. POSTUPCI RODITELJA PREMA ANIMIRANIM FILMOVIMA	12
6.2. STAVOVI RODITELJA PREMA ANIMIRANIM FILMOVIMA	18
6.3. OSVIJEŠTENOST RODITELJA O PRIKAZU NASILNIH SCENA U ANIMIRANIM FILMOVIMA	20
7. ZAKLJUČAK	27
8. LITERATURA	29
9. PRILOZI	31

1. UVOD

Danas rijetko koje dijete proživljava svoje djetinjstvo bez prisustva medija. U predškolskoj dobi djeca najviše vremena provode gledajući animirane filmove na televiziji i internetu. Animirani filmovi imaju svoje pozitivne, ali i negativne strane. Animirani filmovi mogu razvijati jezične i kognitivne sposobnosti djece te omogućuju djeci zabavu. No, gledanje animiranih filmova može izazvati agresivno ponašanje i antisocijalno ponašanje djeteta (Ghizai i dr. 2017). Poznato je da djeca uče po modelu, a model mogu biti roditelji, bake i djedovi, ali mogu biti i likovi iz animiranih filmova. Likovi iz animiranih filmova djeci predstavljaju uzore koji oni žele biti pa često imitiraju ponašanje likova u animiranom filmu kroz vlastitu igru. Roditelji sve manje vremena provode sa svojom djecom i sve su manje upućena u sadržaj animiranih filmova koja njihova djeca gledaju.

Ovaj rad vođen je pitanjem koliko su roditelji djece predškolske dobi svjesni sadržaja koje njihovo dijete gleda te kakvi su postupci roditelja prilikom biranja ili gledanja animiranog filma. Stoga je primarni cilj rada utvrditi osviještenost roditelja o prikazu nasilnih scena u trenutno popularnim animiranim filmovima *Psići u ophodnji*, *Maša i Medvjed* i *Kuća Obitelji Glasnić*. Sekundarni cilj je ispitati postupke i stavove roditelja o animiranim filmovima. U ovome će se radu prikazati teorijska podloga o animiranom filmu, vrsti animiranih filmova te prisutnosti nasilja u njima. Uz to, u teorijskom dijelu će se objasniti sadržaj navedenih animiranih filmova i njihova analiza vođena prema prikazu nasilnih scena. Izložiti će se i rezultati postupaka roditelja i stavova o prikazu nasilja u animiranim filmovima i njihovim postupcima.

Roditelji bi trebali biti upoznati sa sadržajem koji djeca gledaju kako bi mogli spriječiti posljedice. Djeca dosta toga mogu naučiti iz prikaza nasilnih scena, ako roditelji često razgovaraju sa svojim djetetom o ogledanom sadržaju. Nasilje se događa svuda oko nas i teško ga je izbjeći, ali kvalitetnim odgojem djeteta ono se može spriječiti.

2. PRIKAZ NASILNIH SCENA U ANIMIRANIM FILMOVIMA

2.1. ANIMIRANI FILM

Prema Mikiću (2001: 18): „film je masovno-komunikacijski, masovno-društveni i politički fenomen, gospodarska grana, komunikacija i umjetnost“. Film je preuzeo elemente različitih umjetnosti; od kazališta je preuzeo filmski scenarij, scenografiju, fabularnu strukturu i glumu, iz književnosti tehniku naracije, dok iz opere i baleta prisvojio pokret i glazbu, a kompoziciju i izražajnost planova preuzeo iz slikarstva i fotografije (Mikić, 2001). Film se još naziva sedmom umjetnošću, a najjednostavnije ga možemo definirati kao pokretnu sliku sastavljenu od niza kadrova.

Animirani film je filmski rod koji je djeci predškolske dobi najpoznatiji. Prema istraživanju Wendy L. Josephon (1995), djecu već od 18 mjeseci najviše privlače animirani filmovi, osobito oni koji sadrže jednostavne animacije i pozadinu. U animiranom filmu pokret se dobiva snimanje „sličica po sličicu“ odnosno „pojedinačnim snimanje posebno pripremljenih faznih promjena statične situacije“ (Filmski leksikon, 2022). Riječ animacija proizlazi iz latinske riječi „animare“, što znači oživjeti (Grguraš, 2021). Hrvoje Turković (2012) navodi da svaki pokret u animiranome filmu je predan najčešće nečemu što je po svojoj prirodi neživo, a animator, osoba koja stvara animaciju, mora tim pokretima pridati zajednički spoznajni cilj. Prema svojim osnovnim karakteristikama animirani film je najbliži igranom filmu.

2.2. VRSTE ANIMIRANIH FILMOVA I PRIKAZ NASILJA

Animirane filmove možemo podijeliti prema više kategorija. Prema vrsti tehnika kojom se koriste prilikom stvaranja filma, animirani film dijelimo na crtani film, kolažni, lutkarski, film s animacijom s predmetima, film koji nastaje piksilacijom, film koji nastaje tehnikom kratkih pretapanja, računalna animacija te animirani filmovi koji su nastali bez upotrebe filmske vrpce te film koji je nastao izravnim crtanjem (Mikić, 2001).

Animaciju možemo podijeliti na tradicionalnu i suvremenu odnosno računalnu animaciju. U tradicionalnom načinu animacije sastavlja se niz crteža i sekvenci u knjigu snimanja, a jedan pokret najčešće se stvara od 24 sličice u sekundi (Stojićević Kovačić, 2020). Iako je tradicionalni način animacije i dalje u upotrebi, u posljednje vrijeme računalnom animacijom se stvara većina

animiranih filmova. Računalna animacija dijeli se na potpomognutu u kojoj se ručno crta, a zatim se crteži programiraju i obrađuju na računalu i na generiranu animaciju u kojoj se svaki model izrađuje i animira na računalu. Glavna razlika je u tome što tradicionalna animacija može biti samo u 2D obliku, dok računalna može biti 2D i 3D. U dvodimenzionalnoj slici likovima se pridaje visina i dužina, a u trodimenzionalnoj slici uz dužinu i visinu likovi dobivaju i širinu. 2D animacija daje animatoru veću umjetničku slobodu i kreativnost te je jeftinija od 3D animacije (Kovačević, 2020). 3D animacija je skuplja, ali zbog mogućnosti prikaza sitnih detalja i tekstura te točnosti pokreta animacija može izgledati realističnije.

Kada govorimo o dužini odnosno trajanju animiranih filmova, možemo ih podijeliti na kratkometražne (do 60 minuta) i dugometražne (preko 60 min) te o seriji i serijalu koje mogu obuhvaćati dugometražne i kratkometražne nastavke (Gilić, 2013). Za djecu predškolske dobi preporučeno je gledanje kratkometražnih animiranih filmova zbog toga što im je pažnja vrlo kratka. Postoje velike razlike u razumijevanju televizijskog pa tako i sadržaja animiranog filma s obzirom na dob djeteta. Prema istraživanju Wendy L. Josephson (1995) djeca u dobi do 18 mjeseci nemaju dovoljno koncentracije za praćenje televizijskog sadržaja ni ti mogu razumjeti radnju. Djecu u toj dobi najviše privlače svjetla i zvukovi te mogu oponašati jednostavne pokrete i radnje poput pljeskanja i mahanja ruku. Wendy L. Josephson (1995) savjetuje da djeca do 2. godine života ne gledaju televiziju jer ono može usporiti kognitivni razvoj djeteta. U dobi od 18 mjeseci do 3. godine djeca sadržaje još uvijek ne mogu pratiti u cjelini već sadržaj prate rascjepkano, koncentracija im je slaba, a najviše ih privlače jednostavni crtani filmovi. U ovoj dobi djeca počinju imitirati verbalno i neverbalno ponašanje prema ogledanom sadržaju. U dobi od 3. do 5. godine djecu privlače animirani filmovi s jednostavnom radnjom, pozadinom jednog ili dva lika, brze izmjene scena, glasna glazba te neočekivani prizori (Josephson, 1995). Djeca počinju prepoznavati žanr, no nisu sposobna prepoznati razliku ako se između crtalog filma pojavi reklamni sadržaj jer djeca u ovoj dobi gledaju televizijske sadržaje kao cjelinu. Također, djeca ne mogu razlikovati fiktivni sadržaj od stvarnosti, ne razumiju da likovi iz crtanih filmova ne postoje u stvarnom svijetu i ne razumiju posljedice prikazanog nasilnog čina (ibid.). U dobi od 6. do 11. godine djeca imaju više pažnje za praćenje televizijskog sadržaja te bolje razumiju razliku između stvarnog i imaginarnog sadržaja. Od televizijskog sadržaja djeca i dalje najviše pažnje daju animiranim filmovima te među likovima traže svoje uzore koji često imaju stereotipna obilježja poput ljepote, snage, hrabrosti i dobrote.

Animirani filmovi često obilju nekom vrstom nasilja. Kanižaj i Ciboci (2011) navode da se definicija nasilja u medijima među znanstvenicima razlikuje zbog niza elemenata (verbalno nasilje, nasilje nad živim bićima i materijalnim stvarima, namjera nasilja i sl.) koje neki znanstvenici smatraju djelom definicije nasilja, a neki ne. Što je definicija šira bit će zabilježeno više nasilnih sadržaja, no što je definicija uža, odnosno sadrži manje spomenutih elemenata, onda će biti zabilježeno manji broj nasilja (Kanižaj i Ciboci, 2011). Važno je istaknuti da publika ima drugačije shvaćanje nasilja. Potter i Berry (1999 prema Kanižaj i Ciboci, 2011: 16) u svome istraživanju su zaključili da publika procjenjuje određeni sadržaj nasilnim ili ne nasilnim prema vizualnom prikazu nasilja. Iz tog razloga, mnogi gledatelj neki sadržaj percipiraju kao ne nasilan dok on zapravo jest. Animirani filmovi mogu sadržavati nasilne scene, no publika često njih ne smatra nasilnima. Ne smatraju ih nasilnim jer ono što vide u ovakvoj vrsti filma pretpostavljaju da se vjerojatno ne bi dogodilo u stvarnom životu. Također, u animiranom filmu postoje „dobri“ i „loši“ likovi, publika će često osuditi scene nasilnima u kojima „loš“ lik napada „dobrog“ lika, a u suprotnom slučaju takav sadržaj će smatrati opravdanim i pozitivnim (Kittler, 2018). Kanižaj i Ciboci (2011) navode da takvo shvaćanje publike može dovesti do desenzibiliziranja medijskih korisnika koji započinju doživljavati nasilje kao normalnu pojavu.

Plemčić (1982 prema Mlinarević, 2004: 44) navodi da nasilje na televiziji može imati kratkoročan i dugoročan učinak na gledatelja. Kratkoročni učinak odnosi se na učinke koji se javljaju neposredno nakon izloženosti nasilnom sadržaju, a dugoročni učinak se odnosi na češće i dublje primanje agresivnih podražaja koji ima utjecaj na shvaćanje cjelokupne stvarnosti (Mlinarević, 2004). Najveći razlog zašto animirani filmovi sadrže nasilne scene je humor. Djeca scene fizičkog ili verbalnog nasilja unutar animiranog filma smatraju zabavnim i humorističnim, pa iz tog razloga može doći do oponašanja tih scena. Djeca ne razumiju posljedice korištenja verbalnog nasilja koje su naučili u animiranim filmovima. Nasilje u animiranim filmovima često prođe nekažnjeno, a ponekad i nagrađeno, pri čemu djeca mogu takvo ponašanje percipirati kao pozitivno, prihvatljivo i normalno (Bilić i sur., 2012).

Roditelji, primarni skrbnici i odgojitelji trebali bi više pažnje posvetiti sadržaju animiranih filmova koja djeca predškolske dobi gledaju. Zbog ubrzanog načina života roditelji imaju manje vremena za gledanje animiranog filma s djecom te vođenje razgovora s djecom o ogledanom sadržaju. Prezaposlenost ili nezaposlenost roditelja, koja dovodi do niza posljedica poput depresije

i straha za preživljavanjem, dovodi do toga da se televizijski sadržaj koristi kao dadilja (Mlinarević, 2004). Iako nasilne scene imaju negativan utjecaj na djecu, to ne znači da će dugoročno utjecati na ponašanje i agresivnost djeteta. Educiranost roditelja i skrbnika o utjecaju nasilja na djecu je iznimno važna jer tako se može spriječiti negativan utjecaj nasilja i sadržaja na djecu.

2.3. POPULARNI ANIMIRANI FILMOVI

Razvojem tehnologije proširilo se i dostupnost animiranih filmova u većini medija. Starije su generacije vjerno iščekivale određeno vrijeme u danu kako bi mogle pogledati jedan animirani film. Danas su animirani filmovi dostupni na televizijskim programima (i *streaming* platformama) za djecu poput Nickelodeon, Nick JR, RTL Kockica, Mini TV i slično. Također, na brojnim internetskim stranicama te Youtubeu dostupne su razne epizode animiranih filmova. Tu se još može spomenuti Netflix (servis za *streaming* raznih serija i filmova) koji sadrži posebnu kategoriju za djecu na kojem se nalaze serije i filmovi namijenjeni djeci. Takva laka dostupnost animiranih filmova ne odgovara na pitanje koliko je sadržaj koji djeca gledaju kvalitetan. Animirani film može biti edukativan, ali može biti i nasilan. Zbog suvremenog načina života roditelji su sve manje upućeni u sadržaj koje njihovo dijete gleda. Iz tog razloga, u nastavku će se analizirati tri animirana filma koja djeca predškolske dobi najviše gledaju, a kroz istraživanje roditelji su mogli izraziti svoje mišljenje o tome koliko smatraju da je taj sadržaj nasilan.

Prvi izabrani animirani film je *Psići u ophodnji* (engl. *Paw Patrol*). *Psići u ophodnji* je kanadski animirani film čiji je autor Keith Chapman koji osmislio popularne animirane filmove poput *Fifi i cvjetno društvo* i *Bob Graditelj*. *Psići u ophodnji* sadrži 9 sezona po 26 epizoda, a trajanje jednog animiranog filma je 11 minuta, osim posebnih epizoda koje traju 22 – 23 minute. Serija animiranog filma fokusira se na dječaka Rydera i psima koji predstavljaju pse spasioce na obuci. Svatko od njih nadahnut je poslom iz stvarnoga svijeta poput građevinskog radnika, pilota i vatrogasca. Svaka epizoda *Psića u ophodnji* slijedi sličan obrazac. Epizoda najčešće započinje sa scenom u kojoj psi obavljaju svakodnevne životne situacije u *Adventure Bayu*, poput igranja s igračkama za pse ili provođenja aktivnosti na igralištu. Dječak Ryder prima poziv za pomoć ili svjedoči nekoj situaciji te poziva svoje pse da se nađu na dogovorenom mjestu. Ryder psima objašnjava situaciju i najčešće izabere dva psa koja su mu najpotrebnija da se problem riješi. Kada

riješe nevolju, Ryder izgovara svoju uzrečicu: „Kad si u nevolji, samo viči za pomoć!“. Serijal animiranih filmova *Psići u ophodnji* po svome sadržaju namijenjen je djeci predškolske dobi, a prema službenoj web stranici (Paw Patrol, 2022), *Psići u ophodnji* zabavan je animirani film s uzbudljivim pričama koja potiče djecu na brigu o životinjama. *Psići u ophodnji* sadrže i svoj dugometražni animirani film. Pri analizi kratkometražnih animiranih filmova *Psića u ophodnji* možemo pretpostaviti da animirani film ne sadrži verbalno nasilje te direktno fizičko nasilja. U većini epizoda nevolja se stvorila zbog nepredviđenih okolnosti, poput urušene stijene, životinja je zapela u blato, poplava i sl. No, animirani film sadrži malo indirektnog nasilja. U par epizoda postoji prikaz neprijatelja i njihov odnos prema drugim likovima, na primjer u jednoj epizodi mačka/neprijatelj iskorištava druge likove i nagovara ih da sagrade dvorac ili u utrci za neprijateljem ne nanosim mu se direktne fizičke posljedice no likovi često završe indirektnom posljedicom poput vrtoglavice, pada u vodu gdje im psići ne pomognu. Možemo pretpostaviti da *Psići u ophodnji* sadrže jako malo nasilnih scena, pa skoro da i ne sadrže.

Drugi animirani film je *Maša i Medvjed*. *Maša i Medvjed* ruski je serijal animiranih filmova čiji je redatelj Oleg Kuzovkov te ju je producirao Animaccord Studio. Animirana serija sadrži 6 sezona sa ukupno 92 epizode, a svaka epizoda je duga oko 7 minuta. Maša i medvjed je vrlo popularan animirani film među predškolskom djecom diljem svijeta. Glavni lik je nestašna djevojčica Maša i njezin brižan prijatelj Medvjed. Svaka epizoda pokazuje nove avanture djevojčice Maše koja svojim ponašanjem često izazove neočekivane nevolje. Medvjed je miran i topao lik koji uvijek pokušava spasiti Mašu od raznih nevolja. U epizodama se pojavljuju mnogi drugi likovi poput vjeverice, zeca, pingvina, mladunčad pande itd. Kroz analizu kratkometražnih animiranih filmova *Maše i Medvjeda* može se uočiti energično i nestašno ponašanje djevojčice Maše koja izazove nevolju, a iz nevolje izađe nekažnjeno niti na kraju pokazuje razumijevanje da njezino ponašanje nije poželjno već ga doživljava kao veselo i razigrano. Medvjed joj sve dopušta, ne postavlja joj granice niti ne objašnjava zašto je njezino ponašanje loše. Kroz nekoliko epizoda uočljivo je da Maša manipulira sa svojim ponašanje ukoliko ne dobije ono što je htjela, na primjer počne plakati ili pokazuje tužnu ekspresiju lica. Što se tiče verbalnog nasilja ono nije uočeno. Naime kroz animirani film mogućnost pričanja ima samo djevojčica Maša, dok se ostali likovi izražavaju neverbalno. Fizičko nasilje je prisutno u srednjoj mjeri, na primjer kroz igru, nasilje izazvano nespretnošću te nasilje izazvano nesvjesnim ponašanjem djevojčice. Nasilje je u animiranom filmu okarakterizirano dječjom igrom. Na primjer, u prvoj sezoni peta epizoda,

djevojčica Maša se igra doktora tako da cijepi vukove, a vukovi proživljavaju jednu vrstu fizičkog nasilja. Prema tome, može se zaključiti da u animiranom filmu ima više indirektno prikaza nasilja nego direktnog. Pozitivan prikaz Mašinog ponašanja u animiranom filmu može utjecati na ponašanje djece koja prate ovaj animirani film. Na ruskoj internetskoj stranici za vijesti (Realnoe Vremya, 2016) može se pronaći članak o istraživanju ruskih psihologa koji su proglasili da je Maša i medvjed najštetniji animirani film za djecu. Yana Karina, psiholog, (Realnoe Vremya, 2016) navodi da ponašanje Maše može imati negativni utjecaj na razvoj djeteta zbog neprimjerenog ponašanja Maše i Medvjeda koji joj sve dopušta. Unatoč tome, animirani film može imati i pozitivan utjecaj ako se djeci objasni da sve što Maša radi je bajka i ako se poslije svake epizode razgovora s djetetom o ponašanju djevojčice Maše (Realnoe Vremya, 2016). Za ovaj članak, nije pronađen znanstveni izvor.

Treći izabrani animirani film je *Kuća obitelji Glasnić* (engl. *The Loud House*). *Kuća obitelji Glasnić* je serija američkih animiranih filmova čiji je kreator Chris Savino osmislio za poznati televizijski program Nickelodeon. Animirani film je dosta privlačan starijoj djeci predškolske dobi. Obitelj Glasnić ima 6 sezona s ukupno 220 epizoda koje traju otprilike 11 minuta. Radnja se vrti oko glavnog lika Lincolna Louda koji živi u kući s deset sestara. Svaka sestra ima drugačiji karakter koji se ističe kroz razne obiteljske avanture. U epizodama doživljavamo obiteljsku avanturu i odnos Lincolna sa svojim sestrama, poput odlaska na bazen, odlaska na put, simpatija u školi i slično. Također, kao i *Psići u ophodnji*, *Kuća obitelji Glasnić* ima i svoj dugometražni animirani film. Pri analizi kratkometražnih animiranih filmova *Kuća obitelji Glasnić* može se uočiti da postoje scene fizičkog nasilja. Svađe između sestara i Lincolna često pređu u fizički sukob koji je u animiranom filmu prikazan poput vrtloga prašine s puno simbola i ikona s popraćenim zvukom koji predstavljaju tuču. Nakon fizičkog sukoba mogu se vidjeti posljedice na likovima. Uz to postoje scene u kojima likovi na nose ozljede sebi i nasilje izazvano nepredviđenim situacijama (spotaknuo se, udario se u zid jer nije gledao itd.). U animiranom filmu postoji i verbalno nasilje, ali u manjoj mjeri. Najviše se očituje u vrijeđanju među sestrama prema njihovoj osobnosti. Na primjer, u seriji jedna od sestara prikazana je kao vrlo pametna djevojka koja voli raditi pokuse i iznosi znanstvene činjenice. Kroz interakciju s dugim sestrama ili Lincolnom uočavaju se scene u kojima vrijeđa svoje sestre i brata zbog „niske razine inteligencije“. Osim, verbalnog i fizičkog nasilja, postoje i scene s direktnim i indirektni nasiljem te sa skrivenim

porukama. Na internetskim stranicama možemo uočiti podaci da su neke scene iz ovog animiranog filma maknute i izbrisane zbog neprimjerenosti za djecu.

3. PREGLED DOSADAŠNJIH ISTRAŽIVANJA

De Decker i suradnici (2012) proveli su istraživanje čiji je cilj bio istražiti percepciju roditelja o vremenu koje njihova djeca predškolske dobi provodi pred ekranom. Provedene su 24 fokus grupe u šest europskih zemalja u kojem je sudjelovalo ukupno 122 roditelja koji imaju djecu između 4 i 6 godina. Rezultati fokus grupa su pokazali da djeca uglavnom vole gledati televiziju i većina roditelja ne izražava zabrinutost oko vremena koje njihova djeca provode uz televiziju (De Decker i sur., 2012). S obzirom na državu u kojoj je provedena fokus grupa, roditelji iz Grčke su naveli da djeca gledaju oko 30 minuta do 1,5 sat u danu, dok roditelji iz Belgije, Bugarske i Poljske su naveli između jednog do četiri sata u danu. U Njemačkoj i Španjolskoj roditelji predškolske djece naveli su da im djeca gledaju između 20 do 30 minuta u danu. Dobrobit gledanja televizije prema ispitanim roditeljima je proširenje znanja, učenje novog jezika te razvoj mašte i znatiželje, a najvažnije smatraju to što imaju vremena za sebe dok djeca gledaju televiziju. Neki roditelji su izrazili zabrinutost oko sjedilačkog načina života, slabe komunikacije s djetetom i veće mogućnosti da će dijete postati agresivno, dok većina roditelja nije mogla pronaći niti jedan nedostatak pri gledanju televizije.

Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba i Hrabri Telefon proveli su prvo nacionalno istraživanje o djeci od 18 mjeseci do 7 godina pred malim ekranima u Republici Hrvatskoj (Poliklinika za zaštitu djece i mladih grada Zagreba, 2017). Istraživanje je provedeno putem anketnog upitnika u kojem je sudjelovalo 655 primarnih skrbnika, 80% majki i 19% očeva, 1% djedova, baki i drugih bliskih osoba odrasle dobi od 22 – 59 godina. Istraživanje je pokazalo da 87% roditelja provodi više od 4 sata radnim danom s djetetom, a svaki drugi roditelj je zadovoljan količinom vremena koje provodi sa svojim djetetom. Roditelji su se izjasnili da 97,2% njihove djece gleda televiziju, a gotovo 70% djece ponekad koristi televizor bez nadzora roditelja. Svako peto dijete gleda televiziju u prosjeku više od dva sata tijekom radnog tjedna, dok vikendom to čini svako drugo dijete.

İverdin i Özdemir (2010) su proveli istraživanje o procjeni majki o učincima crtića na njihovu djecu. Uzorak je činio 203 majke s djecom predškolske dobi. Rezultati su pokazali da je 17% djece u prosjeku samostalno gledalo televiziju manje od jednog sata, 31% jedan sat, a 31% dva sata. 45,8% roditelja je gledalo televiziju sa svojom djecom. Nadalje, rezultati su pokazali statističke značajne razlike među majkama prema stupnju završenog obrazovanja na subskalama i mišljenja da crtići podržavaju učenje i odvrćaju djecu od stvarnog života. Majke sa završenim fakultetom su smatrale da crtići podržavaju učenje više nego majke sa završenom osnovnom ili srednjom školom. Također, majke sa završenom osnovnom školom izrazile su mišljenje da crtići odvrćaju djecu od stvarnog života više nego majke sa završenim fakultetom i poslijediplomskim studijem. U istraživanju je potvrđeno da majke koje su sa svojom djecom gledale sat ili dva sata crtiće višeg su mišljenja da crtići odvrćaju pažnju od stvarnog života nego majke koje su gledale sa svojom djecom manje od sat vremena dnevno (İverdin i Özdemir, 2010). İverdin i Özdemir (2010) smatraju da roditelji koji su više sati proveli gledajući crtić sa svojim djetetom mogu više primijetiti poveznicu između ponašanja svojeg djeteta i gledanja crtića.

Stojićević Kovačević (2020) je provela istraživanja sa ciljem ispitivanja roditelja o stavovima prema medijima i animiranim filmova njihove djece. Istraživanje je provedeno u gradu Splitu s ukupno 401 ispitanika s djecom predškolske dobi. Istraživanje je pokazalo da 76% roditelja ponekad gleda animirane filmove, 20% uvijek gleda, a 4% se izjasnilo da nikada ne gleda animirane filmove s djecom (Stojićević Kovačić, 2020). Većina roditelja (95%) smatra da postoje negativne strane animiranih filmova, a kao najveći problem su istaknuli nasilje.

Ghizai, Alan, Ahmad, Shaukat i Noor (2017) proveli su istraživanje o utjecaju programa s animiranim filmovima na djecu. Rezultati njihovog istraživanja pokazali su da djeca koja gledaju animirane filmove razvijaju kognitivne i jezične sposobnosti, ali pokazuju i agresivno ponašanje među braćom i sestrama. Neka djeca pokazuju i antisocijalno ponašanje jer provode više vremena gledajući televiziju. Djeca pokazuju agresivno ponašanje odmah nakon gledanja televizije, ali s vremenom pokazuju smanjenje agresivnog ponašanja. Također, rezultati su pokazali da djeca najviše imitiraju scene iz animiranog filma *Tom & Jerry*. Ghiazai i dr. (2017) navode da bi roditelji trebali više paziti na sadržaj animiranih filmova te da bi animatori trebali biti oprezniji pri dizajniranju crtanih likova.

4. CILJ ISTRAŽIVANJA

Osnovni cilj ovog istraživanja je utvrditi u kolikoj mjeri su roditelji djece predškolske dobi osviješteni o prikazu nasilnih scena u animiranim filmovima. Sekundarni cilj je ispitati postupke i stavove roditelja o animiranim filmovima. Prema postavljenim ciljevima istraživanja, proizašle su sljedeće hipoteze:

H1: Djeca roditelja s višim završenim stupnjem obrazovanja manje sati gledaju animirane filmove nego djeca roditelja s nižim završenim stupnjem obrazovanja.

H2: Roditelji s višim završenim stupnjem obrazovanja pažljivije biraju animirane filmove za svoju djecu.

H3: Nezaposleni roditelji više vremena provode gledajući animirane filmove sa svojom djecom nego zaposleni roditelji.

H4: Roditelji ne prepoznaju prikaz nasilnih scena u ponuđenim animiranim filmovima.

5. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

5.1. SUDIONICI ISTRAŽIVANJA

Istraživanje je provedeno u kolovozu 2022. godine na području grada Osijeka. Sudionici u istraživanju su bili roditelji predškolske djece, u dobi od 21 do 52 godine života ($M=35,35$, $SD\pm 5,66$). U istraživanju je sudjelovalo 171 roditelj od čega je 87,1% ($N=149$) čine žene, a 12,9% ($N=22$) čine muškarci. Najviše roditelja, točnije 40,9% ($N=70$) ima srednju školu kao najviši završeni stupanj obrazovanja, zatim 34,5% ($N=59$) ima završen diplomski studij, 10,5% ($N=18$) ima završenu višu školu/stručni studij, 8,2% ($N=14$) poslijediplomski studij te 5,3% ($N=9$) preddiplomski i 0,6% ($N=1$) ima završenu osnovnu školu ili niže. Uzorak je činio 84,2% ($N=144$) zaposlenih roditelja i 15,8% nezaposlenih roditelja ($N=27$). Ispitani roditelji imaju djecu u dobi od 10 mjeseci do 8 godina ($N= 4,46$, $SD\pm 1,824$).

5.2. INSTRUMENT ISTRAŽIVANJA

Istraživanje je provedeno metodom online anketnog upitnika koji je sadržavao 30 čestica (Prilog 1.) Anketni upitnik bio je namijenjen roditeljima djece predškolske dobi na području grada Osijeka te je bio poslan ispitanicima na ispunjavanje elektroničnom poštom i objavljen u grupama na društvenim mrežama. Sudjelovanje u istraživanju bilo je u potpunosti anonimno te je ispitanicima bila objašnjena svrha istraživanja. U prvih pet tvrdnji ispitivane su opće varijable (dob, spol, najviši završeni stupanj obrazovanja, status zaposlenosti, dob djeteta). Nadalje, anketni upitnik možemo podijeliti u tri područja: *postupci roditelja prema animiranim filmovima*, *stavovi roditelja prema animiranim filmovima* i *osviještenost roditelja o prikazu nasilnih scena u ponuđenim animiranim filmovima*.

U području *postupci roditelja prema animiranim filmovima* ponuđena su dva pitanja s ponuđenim odgovorima i slobodnim odgovorom, te 4 tvrdnje pri čemu je korištena Likertova skala u 5 stupnjeva. S obzirom na slaganje ili neslaganje s navedenom tvrdnjom ispitanici su označili broj od 1 do 5, odnosno 1 – uopće se ne slažem, 2 – djelomično se slažem, 3 – niti se slažem niti se ne slažem, 4 – djelomično se slažem, 5 – potpuno se slažem. U području *stavovi roditelja prema animiranim filmovima* bile su ponuđene 4 tvrdnje za koje je također korištena Likertova skala s navedenim vrijednostima. U zadnjem području, *osviještenost roditelja o prikazu nasilnih scena u ponuđenim animiranim filmovima*, ponuđena su tri animirana crtića i potvrdni i negacijski odgovor. Ako su potvrdno odgovorili, ispitanicima su ponuđene 4 tvrdnje za svaki posebni animirani film, na koje su odgovarali Likertovom skalom s navedenim vrijednostima.

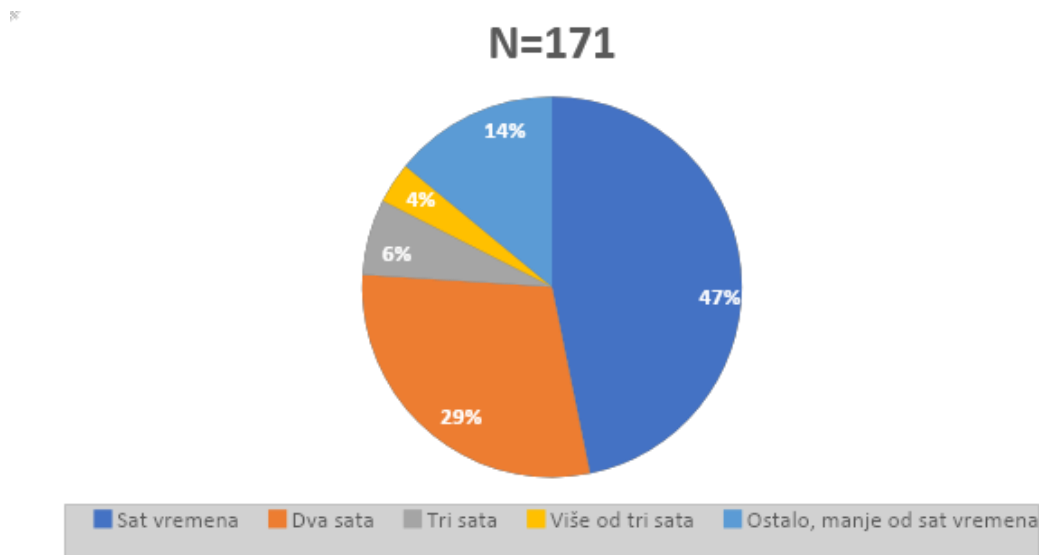
5.3. NAČIN OBRADE PODATAKA

U programu Statistica za operacijski sustav Windows te u Microsoft Excelu 2016 analizirani su dobiveni podaci. Za dobivene rezultate u svakoj varijabli kod ispitanika su izračunati deskriptivni pokazatelji: aritmetička sredina (Mean), središnja vrijednost (Median), minimum (Min), maksimum (Max), standardna devijacija (SD), varijanca (var), pokazatelji asimetrije distribucije (Skewness) i pokazatelji izduženosti (Kurtosis). Razlike između grupa roditelja je prikazano One – Way ANOVOM te Post Hoc Tukey HSD. U zadnjem području anketnog upitnika, stavovi roditelja o prikazu nasilnih scena, podaci su se usporedili s analizom kratkometražnih filmova koja je napisana u teorijskom dijelu ovog istraživanja.

6. REZULTATI I RASRPAVA ISTRAŽIVANJA

6.1. POSTUPCI RODITELJA PREMA ANIMIRANIM FILMOVIMA

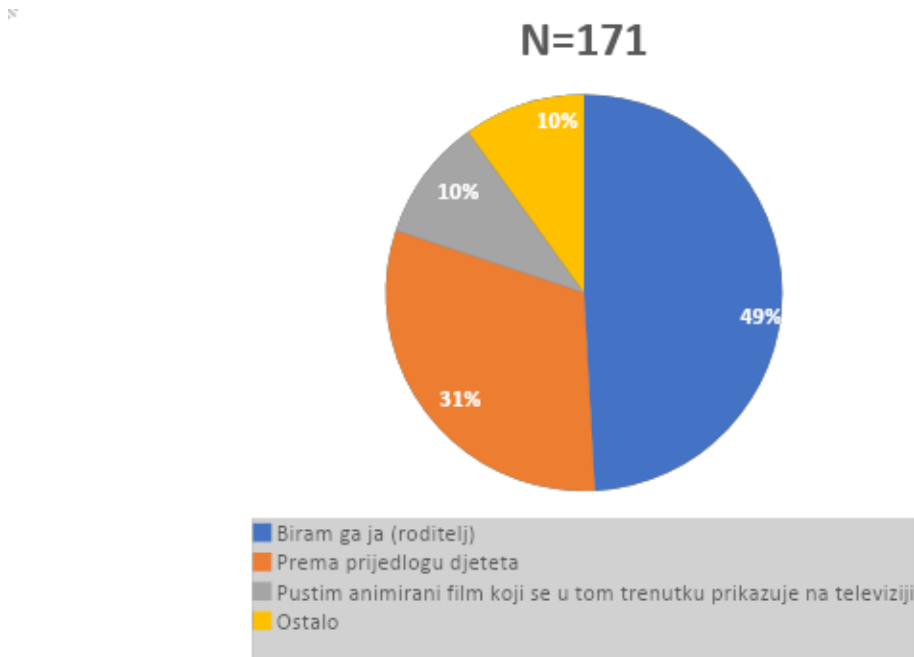
Na Grafu 1 prikazani su rezultati dnevnog prosjeka gledanja animiranog filma prema mišljenju roditelja za svoje dijete. Iz Grafa 1 može se iščitati da najviše roditelja, 46,8% (N=80) je odgovorilo da njihovo dijete dnevno u prosjeku gleda sat vremena animirani film. Zatim 29,2% (N=50) roditelja je označilo dva sata, 6,4% (N=11) tri sata, 3,5% više od tri sata (N=6). Ispitanicima je bio ponuđen odgovor otvorenoga tipa čiji se odgovori mogu grupirati u kategoriju manje od sat vremena, pa iz toga razloga 14,1% (N=24) ispitanika je odgovorilo manje od sat vremena. Iako je mali broj ispitanika stavilo da dijete gleda animirane filmove tri sata i više od tri sata (N=17), zabrinjavajuća je činjenica da dijete u predškolskoj dobi provodi toliko vremena gledajući animirane filmove. Svjetska zdravstvena organizacija (2019) izdala je preporuku da se djeci do godinu dana ne preporučuje korištenje medija (gledanje televizije, igranje video igrice), a djeci od 2 godine preporučuju ne više od sat vremena. Također, za djecu od 3 do 4 godine preporučuju do sat vremena (Svjetska zdravstvena organizacija, 2019).

Graf 1 prikaz rezultata prosjeka gledanja djeteta animirani film

Na grafu 2 prikazana je vrsta odabira animiranog filma. 49% (N=84) roditelja se izjasnilo odgovorom da oni biraju animirani film za dijete, dok 31% (N=53) bira animirani film prema prijedlogu djeteta i 10% (N=17) roditelja se izjasnilo da djetetu reproduciraju animirani film koji se u tom trenutku prikazuje na televiziji. Roditeljima je bio ponuđen odgovor otvorenog tipa, pri

čemu je 10% (N=17) roditelja izabralo odgovor „ostalo“. Odgovori „ostalo“ su: po dogovoru, gledamo onaj koji se prikazuje, ali ja biram smije li, zajedno, koji se djetetu sviđa, kako kada, sve navedeno, ujutro gleda JUHUUH na HRT2.

Graf 2 prikaz rezultata biranja animiranog filma

U tablici 1 prikazani su rezultati postupka roditelja prema animiranim filmovima s djecom. Ispitani roditelji slažu se u tvrdnji da pogledaju sadržaj prije nego što djetetu puste animirani film (M=3.49) te se slažu da su svjesni što njihovo dijete gleda (M=4.40). Što se tiče učestalosti gledanja, roditelji se slažu da često gledaju animirani film sa svojim djetetom (M=4.11), no roditelji se niti slažu niti ne slažu s tvrdnjom da razgovaraju s djetetom o ogledanom sadržaju (M=3.36). Roditelji u procesu gledanja animiranih filmova imaju važnu ulogu, oni mogu ograničiti vrijeme gledanja određenog sadržaja, razgovarati o ogledanom sadržaju, objasniti im zašto su neki sadržaji poželjni te zašto neki nisu i objasniti posljedice prikazanog ponašanja u stvarnom životu. Razgovor s djetetom o ogledanome sadržaju i postupcima likova iznimno je bitan jer roditelj svoje vrijednosti i uvjerenja prenosi na dijete te utječe na formiranje istih (Bartaković i Sindik, 2016). Razgovor predstavlja jednu vrstu zaštite od neprimjerenog sadržaja.

Tablica 1. Deskriptivni pokazatelji rezultata postupci roditelja prema animiranom filmu

Varijable	Deskriptivna statistika						Skew.	Kurt.
	Mean	Median	Min	Max	Var	Std.De v.		
Pogledam sadržaj prije nego djetetu pustim animirani film.	3.49	4.00	1	5	1.743	1.320	-503	-849
Svjestan sam što moje dijete gleda.	4.40	5.00	1	5	.736	.858	-1.449	1.650
Često gledam sa svojim djetetom animirani film.	4.11	4.00	1	5	1.088	1.043	-1.138	.623
Nakon animiranog filma razgovaram s djetetom o ogledanom sadržaju.	3.36	3.00	1	5	1.407	1.186	-359	-.717

N – broj ispitanika, *Mean* – aritmetička sredina, *Median* – središnja vrijednost, *Min* – najmanja vrijednost, *Max* – najveća vrijednost, *Var* – varijanca, *Std.Dev.* – standardna devijacija, *Skew* – mjera asimetrije, *Kurt* – mjera izduženosti

Razlika roditelja između sati gledanja animiranog filma njihovog djeteta i završenog najvišeg stupnja obrazovanja roditelja određena je One–Way ANOVOM te Post Hoc Tukey HSD. Kako bi se mogla utvrditi točnija razlika između statusa obrazovanja roditelja moralo se izbaciti jednog ispitanika koji ima završenu osnovnu školu i niže. Rezultati su pokazali da postoji statistički značajna razlika između statusa obrazovanja roditelja koji su završili diplomski studij i srednju školu i dnevnog prosjek gledanja animiranih filmova $p=0.037$. Djeca roditelja koji su završili diplomski studij su u prosjeku manje provodila vrijeme ($M=2.084746$) nego djeca od roditelja koji su završili srednju školu ($M=2.535211$). Može se pretpostaviti da su roditelji sa završenim diplomskim studijem educiraniji o posljedicama čestog provođenja vremena gledajući televiziju i animiranih filmova. Ovim rezultatima potvrđena je prva hipoteza: „Djeca roditelja s višim završenim stupnjem obrazovanja manje sati gledaju animirani film nego djeca roditelja s nižim završenim stupnjem obrazovanja“.

Tablica 2. Post Hoc Tukey HSD za varijablu prosjek gledanja djeteta animirani film

	VSSS	SS	PREDD	POSD	DS
VSSS		0.935047	0.999884	0.892097	0.066321
SS	0.935047		0.993993	0.994408	0.037262
PREDD	0.999884	0.993993		0.972392	0.372701
POSD	0.892097	0.994408	0.972392		0.702878
DS	0.066321	0.037262	0.372701	0.702878	

VSSS- Viša škola/stručni studij, SS- Srednja škola, PREDD- Preddiplomski studij, POSD- Poslijediplomski studij, DS- Diplomski studij

Tablica 3. One Way ANOVA Unweighted Means

	Mean	N
VSSS	2.72	18
SS	2.53	71
PREDD	2.67	9
POSD	2.43	14
DS	2.08	59

VSSS- Viša škola/stručni studij, SS- Srednja škola, PREDD- Preddiplomski studij, POSD- Poslijediplomski studij, DS- Diplomski studij, Mean- aritmetička sredina, N- broj ispitanika

Također, One-Way ANOVOM i Post Hoc Tukey HSD utvrđena je razlika između najvišeg završenog stupnja obrazovanja roditelja i načina biranja animiranog filma za svoje dijete te učestalosti gledanja animiranog filma s djetetom.

Tablica 4. Post Hoc Tukey HSD za varijablu biranje animiranog filma

	VSSS	SS	PREDD	POSD	DS
VSSS		0.940554	0.850155	0.568926	0.165194
SS	0.940554		0.410553	0.793210	0.153631
PREDD	0.850155	0.410553		0.176062	0.036544
POSD	0.568926	0.793210	0.176062		0.999194
DS	0.165194	0.153631	0.036544	0.999194	

VSSS- Viša škola/stručni studij, SS- Srednja škola, PREDD- Preddiplomski studij, POSD- Poslijediplomski studij, DS- Diplomski studij

Tablica 5. One- Way ANOVA Unweighted Means

	Mean	N
VSSS	1.50	18
SS	1.69	71
PREDD	1.11	9
DS	2.069	58
PODS	2.00	14

VSSS- Viša škola/stručni studij, SS- Srednja škola, PREDD- Preddiplomski studij, POSD- Poslijediplomski studij, DS- Diplomski studij, Mean- aritmetička sredina, N- broj ispitanika

Prema podacima iz *Tablice 4 i Tablice 5*, možemo uočiti da postoji statistički značajna razlika između statusa obrazovanja roditelja koji su završili diplomski studij i preddiplomski studij u biranju animiranih filmova $p=0.036544$. Roditelji koji su završili diplomski studij su u prosjeku više birali animirane filmove ($M=2.069$) nego roditelji koji su završili preddiplomski studij ($M=1.11$). Prema navedenim podacima potvrđena je druga hipoteza: „Roditelji s višim završenim stupnjem obrazovanja pažljivije biraju film za svoju djecu“.

Tablica 6. Post Hoc Tukey HSD za varijablu učestalost gledanja animiranog filma s djetetom

	VSSS	SS	PREDD	POSD	DS
VSSS		0.999903	0.984341	0.125844	0.995835
SS	0.999903		0.952290	0.047264	0.996570
PREDD	0.984341	0.952290		0.096030	0.902243
POSD	0.125844	0.047264	0.096030		0.092299
DS	0.995835	0.996570	0.902243	0.092299	

VSSS- Viša škola/stručni studij, SS- Srednja škola, PREDD- Preddiplomski studij, POSD- Poslijediplomski studij, DS- Diplomski studij

Tablica 7. One- Way ANOVA Unweighted Means

	Mean	N
VSSS	4.22	18
SS	4.18	71
PREDD	4.44	9
POSD	3.36	14
DS	4.12	59

VSSS- Viša škola/stručni studij, SS- Srednja škola, PREDD- Preddiplomski studij, POSD- Poslijediplomski studij, DS- Diplomski studij, Mean- aritmetička sredina, N- broj ispitanika

Nadalje, prema podacima iz *Tablice 6 i Tablice 7*, uočeno je da postoji statistički značajna razlika između statusa obrazovanja roditelja koji su završili poslijediplomski studij i srednju školu u odgovoru koliko često gledam sa svojim djetetom animirani film $p = 0.047264$. Roditelji koji su završili poslijediplomski studij su u prosjeku manje gledali animirani film s djetetom ($M=3.36$), što je ujedno i najmanje od ostalih statusa obrazovanja, nego roditelji koji su završili srednju školu ($M=4.18$).

Pretpostavlja se da roditelji s poslijediplomskim studijem manje vremena provode sa svojom djecom, zbog opisa njihovog posla koji zahtijeva više vremena provedenog na poslu. De Decker i suradnici (2012) u svom istraživanju istaknuli su da roditelji smatraju da je najveća dobrobit gledanja televizije njihovog djeteta to što oni tad imaju više vremena za sebe. Mlinarević (2004) navodi da smo svjedoci krize suvremenih obitelji koja zbog prezaposlenosti roditelja dovodi do nekvalitetnog provođenja vremena s djecom te se televizija predstavlja kao kraći put odgoja djeteta.

Mann-Whitney testom ispitana je razlika između statusa zaposlenosti/nezaposlenosti s roditeljevom učestalosti gledanja animiranog filma sa svojim djetetom.

Tablica 8. Mann-Whitney test između statusa zaposlenosti/nezaposlenosti i učestalosti gledanja animiranog filma roditelja s djetetom.

Rank Sum Zaposleni	Rank Sum Nezaposleni	U	Z	p
12658.5	2047.5	1669.5	1.1607	0.2457

Prema dobivenom rezultatu, možemo zaključiti da ne postoji učinak između statusa zaposlenosti/nezaposlenosti sa učestalosti gledanja animiranog filma s djetetom, $p= 0.24577$, pri čemu nije potvrđena treća hipoteza: „Nezaposleni roditelji više vremena provode gledajući animirane filmove sa svojom djecom nego zaposleni roditelji“.

6.2. STAVOVI RODITELJA PREMA ANIMIRANIM FILMOVIMA

U *Tablici 9* prikazani su rezultati stavova roditelja prema animiranim filmovima. Ispitani roditelji niti se slažu niti se ne slažu da su današnji animirani filmovi za djecu predškolske dobi nasilni ($M=3.40$), dok se roditelji djelomično slažu da često gledanje animiranog filma u kojem je glavni lik nasilan može izazvati agresivno ponašanje kod djeteta ($M=4.10$). Ispitani roditelji se djelomično ne slažu da njihovo dijete oponaša nasilne scene nakon gledanja animiranog filma ($M=2.37$), no roditelji se niti slažu niti se ne slažu da njihovo dijete oponaša govor nakon gledanja animiranog filma ($M=3.17$).

Tablica 9. Deskriptivni pokazatelji za stavovi roditelja prema animiranim filmovima

N=171	Deskriptivna statistika							
Varijable	Mean	Median	Min	Max	Var	Std.De v.	Skew.	Kurt.
Smatram da su današnji animirani filmovi za djecu predškolske dobi nasilni.	3.40	3.00	1	5	.982	.991	-.244	-.047
Često gledanje animiranog filma u kojem je glavni lik nasilan može izazvati agresivno ponašanje kod djeteta.	4.10	4.00	1	5	1.008	1.004	-1.225	1.229
Moje dijete oponaša nasilne scene nakon gledanja animiranog filma.	2.37	2.00	1	5	1.577	1.256	.487	-.846
Moje dijete oponaša govor likova nakon gledanja animiranog filma.	3.17	3.00	1	5	1.677	1.293	-.238	-1.015

N – broj ispitanika, *Mean* – aritmetička sredina, *Median* – središnja vrijednost, *Min* – najmanja vrijednost, *Max* – najveća vrijednost, *Var* – varijanca, *Std.Dev.* – standardna devijacija, *Skew* – mjera asimetrije, *Kurt* – mjera izduženosti

Roditelji se niti slažu niti ne slažu da današnji animirani filmovi za djecu predškolske dobi nasilni. Možemo pretpostaviti da je razlog tomu širok broj animiranih filmova za djecu koji su različitog sadržaja. Također, u istraživanju Stojićević Kovačić (2020) roditelji su izrazili da animirani filmovi u doba kada su oni odrastali bili nasilniji i manje edukativniji nego danas, no u to vrijeme nasilne su scene doživljavali kao zabavne i humoristične. Roditelji se djelomično ne slažu u tvrdnji da njihovo dijete oponaša nasilne scene, no niti se slažu niti se ne slažu da njihovo dijete oponaša govor likova. Djeci su likovi iz animiranih filmova često uzori čije ponašanje vole imitirati kroz igru. Prema tvrdnji da često gledanje animiranog filma može izazvati agresivno ponašanje kod djeteta utvrđena je razlika između roditelja s djecom dobi od 3 do 4 godine i roditelja s djecom do 2 godine. Dob djeteta kategorizirana u skupine tako da:

- 1. – 2 godine
- 2. 3 – 4 godine
- 3. 5 – 6 godina
- 4. 7+ godina.

Tablica 10. Post Hoc Tukey HSD ta varijablu gledanje animiranog filma može izazvati agresivno ponašanje kod djeteta

	1	2	3	4
1		0.041227	0.239891	0.808066
2	0.041227		0.685923	0.455963
3	0.239891	0.685923		0.903011
4	0.808066	0.455963	0.903011	

1-do 2 godine, 2- 3-4 godine, 3- 5-6 godine, 4- 7+ godina

Tablica 11. One Way ANOVA Unweighted Mean

	Mean	N
1	3.76	29
2	4.36	47
3	4.16	69
4	4.00	23

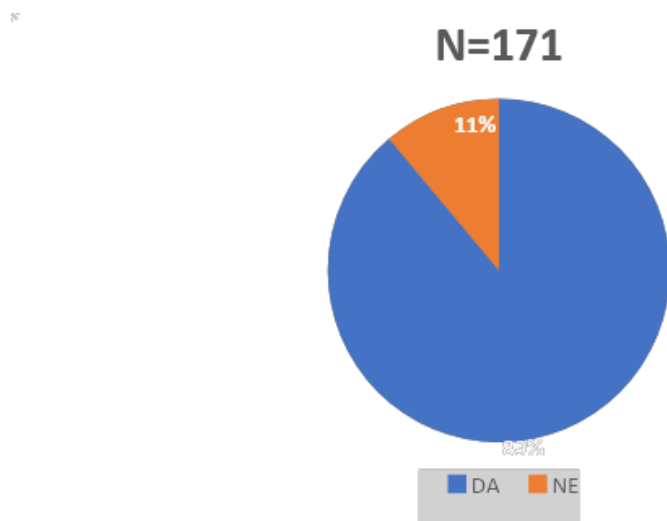
Mean- aritmetička sredina, N- broj ispitanika

Prema *Tablici 10* i *Tablici 11*, možemo uočiti da postoji statistički značajna razlika između dobi djeteta i tvrdnje da često gledanje animiranog filma u kojem je glavni lik nasilan može izazvati agresivno ponašanje kod djeteta, $p = 0.041227$. Roditelji djece koja imaju 3 – 4 godine ($M=4.36$) više misle da gledanje animiranog filma u kojem je glavni lik nasilan može izazvati agresivno ponašanje kod djeteta, nego roditelji s djecom do 2 godine ($M=3.76$).

6.3. OSVIJEŠTENOST RODITELJA O PRIKAZU NASILNIH SCENA U ANIMIRANIM FILMOVIMA

U ovome dijelu istraživanja roditeljima je ponuđeno tri animirana filma: *Psići u ophodnji*, *Maša i Medvjed* i *Kuća obitelji Glasnić*.

Za serijal kratkometražnih filmova *Psići u ophodnji* 89% (N=152) roditelja je odgovorilo da je upoznato s ponuđenim animiranim filmom, a 11% (N=19) roditelja je odgovorila da nije upoznato.

Graf 3. Upoznatost roditelja s animiranim filmom *Psići u ophodnji*

Tablica 12. Deskriptivni pokazatelji stavova roditelja o prikazu nasilnih scena u animiranom filmu *Psići u ophodnji*

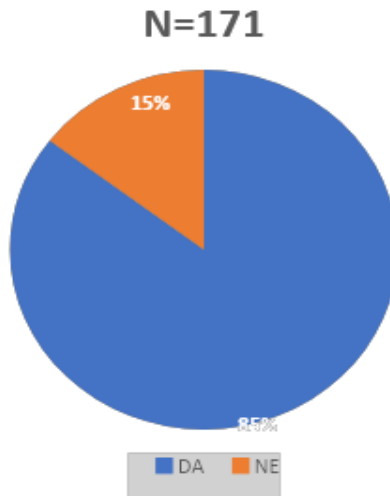
Varijable	Deskriptivna statistika						Skew	Kurt.
	Mean	Median	Min	Max	Var	Std.Dev.		
							.	

Ponuđeni animirani film sadrži verbalno nasilje (uvrede, korištenje pogrđnih riječi, prijetnje, ponižavanje drugog lika i sl.).	2.01	2.00	1	5	1.099	1.048	.637	-.573
Ponuđeni animirani film sadrži fizičko nasilje.	1.99	2.00	1	5	1.192	1.092	.831	-.168
Ponuđeni animirani film sadrži direktno nasilje.	1.83	1.00	1	5	.997	.998	1.005	.383
Ponuđeni animirani film sadrži indirektno nasilje (npr. ogovaranje, isključivanje nekoga iz grupe, kritiziranje).	2.36	2.00	1	5	1.515	1.231	.501	-.773

Tablica 12 prikazuje rezultate stavova roditelja o prikazu nasilnih scena u animiranom filmu *Psići u ophodnji*. Ispitani roditelji donekle se ne slažu da ponuđeni animirani film sadrži prikaz verbalnog nasilja ($M=2.01$) i fizičkog nasilja ($M=1.99$). Ispitani roditelji u potpunosti se ne slažu da animirani film sadrži direktno nasilje, dok se donekle ne slažu da animirani film sadrži indirektno nasilje. Dobivene rezultate možemo usporediti s analizom serijala kratkometražnih animiranih filmova *Psići u ophodnji* koja se nalazi u teorijskome dijelu ovog istraživanja. Prema analizi nije uočeno niti jedan oblik verbalnog nasilja i direktnog fizičkog nasilja, dok je uočeno par scena indirektnog nasilja. Prema tome možemo pretpostaviti da su roditelji upućeni u sadržaj ovog animiranoga filma te o prikazu nasilnih scena u animiranome filmu.

Za serijal kratkometražnih filmova *Maša i Medvjed*, 85% ($N=146$) roditelja je odgovorilo da je upoznato s animiranim filmom, a 15% ($N=25$) da nije upoznato.

Graf 4. Upoznatost roditelja sa animiranim filmom Maša i Medvjed

Tablica 13. Deskriptivni pokazatelji stavova roditelja o prikazu nasilnih scena u animiranom filmu Maša i Medvjed

N=146	Deskriptivna statistika							
Varijable	Mean	Median	Min	Max	Var	Std.Dev.	Skew	Kurt.
Ponuđeni animirani film sadrži verbalno nasilje (uvrede, korištenje pogrdnih riječi, prijetnje, ponižavanje drugog lika i sl.).	2.47	2.00	1	5	1.672	1.293	.479	-.812
Ponuđeni animirani film sadrži fizičko nasilje.	2.55	2.50	1	5	1.698	1.303	.358	-.956
Ponuđeni animirani film sadrži direktno nasilje.	2.32	2.00	1	5	1.859	1.363	.620	-.877
Ponuđeni animirani film sadrži indirektno nasilje (npr. ogovaranje,	2.66	3.00	1	5	1.700	1.304	.264	-.968

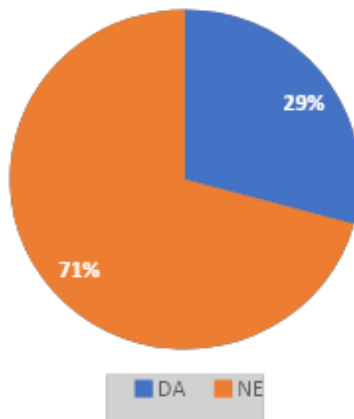
isključivanje nekoga iz grupe, kritiziranje).								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Tablica 13 prikazuje rezultate stavova roditelja o prikazu nasilnih scena za serijal animiranih filmova *Maša i Medvjed*. Ispitani roditelji se djelomično ne slažu da animirani film sadrži verbalno nasilje (M=2.47), fizičko nasilje (M=2.55) i direktno nasilje (M=2.32). Roditelji se niti slažu niti ne slažu da animirani film ima prikaz indirektnog nasilja (M=2.66). U usporedbi s analizom kratkometražnih filmova *Maša i Medvjed*, u animiranom filmu nije uočeno verbalno nasilje što je povezano s odgovorom roditelja, pa možemo onda pretpostaviti da su roditelji upoznati s prikazom verbalnog nasilja u animiranome filmu. Što se tiče fizičkog nasilja, ono je u analizi primijećeno dok se roditelji djelomično ne slažu da animirani film sadrži fizičko nasilje. Razlog tomu može biti što je fizičko nasilje predstavljeno kao razigranost djevojčice Maše. S obzirom da je Maša predstavljena u animiranom filmu kao pozitivan lik, pretpostavlja se da roditelji teže primijete scene fizičkog nasilja. Ispitani roditelji nisu se mogli točno izraziti da li animirani film sadrži indirektno nasilje, pri čemu se može pretpostaviti da su uočili scene indirektnog nasilja no nisu sigurni u kolikoj je mjeri ono zastupljeno. U analizi serijala kratkometražnih filmova *Maša i Medvjed* uočene su scene indirektnog nasilja. Nakon usporedbe rezultata i analize može se pretpostaviti da roditelji nisu upućeni u prikaz nasilnih scena u animiranom filmu *Maša i Medvjed*.

Za serijal kratkometražnih animiranih filmova *Kuća obitelji Glasnić* 29% (N=50) roditelja je upoznato s animiranim filmom, dok 71% (N=121) roditelja nije upoznato s navedenim animiranim filmom.

Graf 5. Upoznatost roditelja s animiranim filmom Kuća obitelji Glasnić

N=171

Tablica 14. Deskriptivni pokazatelji stavova roditelja o prikazu nasilnih scena u animiranom filmu *Kuća obitelji Glasnić*

N=50	Deskriptivna statistika							
Varijable	Mean	Median	Min	Max	Var	Std.Dev.	Skew.	Kurt.
Ponuđeni animirani film sadrži verbalno nasilje (uvrede, korištenje pogrdnih riječi, prijetnje, ponižavanje drugog lika i sl.).	3.06	3.00	1	5	1.690	1.300	-.115	-1.157
Ponuđeni animirani film sadrži fizičko nasilje.	2.76	3.00	1	5	1.737	1.318	.185	-1.040
Ponuđeni animirani film sadrži direktno nasilje.	2.52	3.00	1	5	1.520	1.233	.258	-.915
Ponuđeni animirani film sadrži indirektno nasilje (npr. ogovaranje, isključivanje nekoga iz grupe, kritiziranje).	3.04	3.00	1	5	1.998	1.414	-.119	-1.301

Tablica 14 pokazuje rezultate stavova roditelja o prikazu nasilnih scena u serijalu animiranih filmova *Kuća obitelji Glasnić*. Ispitani roditelji niti se slažu niti se ne slažu da ponuđeni animirani film sadrži verbalno nasilje (M=3.06), fizičko nasilje (M=2.76), direktno nasilje (M=2.52) i

indirektno nasilje ($M=3.04$). Kroz usporedbu analize kratkometražnih animiranih filmova *Kuća obitelji Glasnić* i rezultata stavova roditelja o prikazu nasilja iz tog animiranog filma, može se pretpostaviti da roditelji nisu upućeni u sadržaj animiranog filma. Animirani film sadrži prikaz fizičkog nasilja i verbalnog nasilja. Također, animirani film sadrži scene s direktnim nasiljem i indirektnim nasiljem. Može se pretpostaviti da se roditelji nisu mogli jasno izraziti razmišljanje o prikazu nasilnih scena u ponuđenom animiranom filmu zbog sadržaja animiranog filma koji objašnjava svakodnevne obiteljske situacije. Također, scene s fizičkim nasiljem nisu direktno prikazane tučnjavom, nego vrtlogom prašine i posljedicom likova. Nasilne scene su prikazane humoristično s puno stereotipnih obilježja.

Tablica 15. Post Hoc Tukey HSD za varijablu ponuđeni animirani film sadrži direktno nasilje

	1	2	3	4
1		0.995482	0.988903	0.052042
2	0.995482		0.999997	0.091172
3	0.988903	0.999997		0.016041
4	0.052042	0.091172	0.016041	

1-Do 2 godine, 2- od 3 do 4 godine, 3- od 5 do 6 godina, 4-7+ godina

Tablica 16. One Way ANOVA Unweighted Means

	Mean	N
1	2.14	7
2	2.28	7
3	2.29	27
4	3.66	9

1-Do 2 godine, 2- od 3 do 4 godine, 3- od 5 do 6 godina, 4-7+ godina, Mean- aritmetička sredina, N- broj ispitanika

Post Hockey Tukey HSD i One-Way ANOVA testom utvrđena je razlika između dobi djeteta i ponuđeni animirani film *Kuća obitelji Glasnić* sadrži direktno nasilje. Prema navedenim rezultatima (*Tablica 15, Tablica 16*), postoji statistički značajna razlika između doba djeteta i ponuđeni animirani film sadrži direktno nasilje, $p = 0.016041$. Roditelji djece od sedam godina navise u prosjeku su više mislila da animirani film sadrži direktno nasilje ($M=3.66$) nego roditelje djece od 5-6 ($M=2.29$). Animirani film je namijenjen starijoj djeci predškolske dobi pa stoga

možemo pretpostaviti da su roditelji djece predškolske dobi svjesniji prikaza nasilja u ovom animiranom filmu nego roditelji djece mlađe dobi.

Nakon analize posljednjeg područja u istraživanju možemo zaključiti da je potvrđena hipoteza: „Roditelji nisu svjesni prikaza nasilnih scena u ponuđenim animiranim filmovima“. Naime, roditelji su upoznati s prikazom nasilnih scena samo u animiranom filmu *Psići u ophodnji*, dok u animiranim filmovima *Maša i Medvjed* i *Kuća obitelji Glasnić* nisu upoznati s prikazom nasilnih scena. Može se pretpostaviti da roditelji animirane filmove doživljavaju kao zabavu za djecu gdje nasilne scene predstavljaju dio humora u animiranome filmu.

7. ZAKLJUČAK

Suvremeni način života omogućio je djeci laku dostupnost medija za prikaz animiranih filmova. Djeca već u predškolskoj dobi sama na televiziji, internetu i aplikacijama za gledanje filmova mogu pronaći svoj omiljeni animirani film. Također, danas postoji mnoštvo animiranih filmova koji se razlikuju po svom sadržaju pa je iz tog razloga teško odrediti koliko je koji sadržaj primjeren djeci različite dobi. Osim toga, prezaposlenost roditelja rezultira velikim stresom kojeg donose u svoje domove. Roditelji često znaju djetetu dopustiti gledanje animiranog filma kako bi se oni mogli odmoriti ili kako bi u miru mogli odraditi svoje obveze. Kroz takav način života roditelji slabije gledaju sa svojim djetetom animirani film te ne razgovaraju o pogledanom sadržaju.

Ovim istraživanjem nastojalo se utvrditi osviještenost roditelja o prikazu nasilnih scena u animiranim filmovima te ispitati postupke i stavove roditelja o animiranim filmovima. Istraživanjem je potvrđena prva hipoteza: „Djeca roditelja s višim završenim stupnjem obrazovanja manje sati gledaju animirani film nego djeca roditelja s nižim završenim stupnjem obrazovanja“. Rezultati istraživanja pokazali su da su djeca roditelja koji su završili diplomski studij u prosjeku manje vremena provodila gledajući animirane filmove nego djeca od roditelja koji su završili srednju školu. Također, potvrđena je i druga hipoteza: „Roditelji s višim završenim stupnjem obrazovanja pažljivije biraju animirani film za svoju djecu“. Roditelji koji su završili diplomski studij su u prosjeku više birali animirane filmove nego roditelji koji su završili preddiplomski studij. Treća hipoteza („Nezaposleni roditelji više vremena provode gledajući animirani film sa svojom djecom nego zaposleni roditelji“) ovog istraživanja nije potvrđena jer se nije utvrdila statistički značajna razlika između zaposlenosti/nezaposlenosti roditelja i gledanja animiranog filma roditelja s djetetom. Zadnja hipoteza ovog istraživanja bila je: „Roditelji ne prepoznaju prikaz nasilnih scena u ponuđenim animiranim filmovima“. Analizom odgovora roditelja i analizom animiranih filmova potvrđena je zadnja hipoteza. Roditelji su prepoznali prikaz nasilnih scena u animiranim filmovima *Psići u ophodnji*, dok u *Maši i Medvjedu* i *Kući obitelji Glasnić* nisu prepoznali.

Roditelji imaju važnu ulogu u biranju animiranog filma po njegovom sadržaju. Bitno je naglasiti da se djecu ne može u potpunosti zaštititi od prikaza nasilnih scena jer nasilje se događa

svuda oko nas. Djeca bi trebala biti upoznata s nasiljem, ali roditelji ili primarni skrbnici trebali bi djeci objasniti zašto nasilje nije poželjno i koje su njegove posljedice. Zato je važno da roditelji budu svjesni sadržaja koje djeca gledaju jer tako se može izbjeći oponašanje nasilnih scena i pretjerana agresivnost djeteta. Rezultati dobiveni istraživanjem u ovome radu mogu osvijestiti ponašanje i stavove roditelja pri izboru animiranog filma za svoje dijete.

8. LITERATURA

1. Bartaković, S. i Sindik, J. (2016). Medijacijska uloga roditelja prilikom djetetovog gledanja televizije. *Acta Iadertina*, 13 (2), 0-0. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/190142>
2. Bilić V., Buljan Flander G., Hrpka H. (2012). *Nasilje nad djecom i među djecom*. Jastrebarsko: Naknada Slap.
3. Ciboci, L., Kanižaj, I. (2011) „Kako je nasilje preko medija ušlo u naše domove: Utjecaj, učinci i posljedice nasilja u medijima na djecu i mlade“. U: L. Ciboci, I. Kanižaj, D. Labaš (ur.) *Djeca medija – od marginalizacije do senzacije*, Zagreb: Matica hrvatska, str. 11-34
4. De Decker E. et al. (2012). Influencing factors of screen time in preschool children: an exploration of parents' perceptions through focus groups in six European countries. *Obesity reviews*, Vol 13, no. 1 str. 75-84.
5. Filmski leksikon. URL: <https://film.lzmk.hr/> (Pristupljeno 1.9.2022.)
6. Ghilzai, A., Alam, R., Ahmad, Z., Shaukat A., Shahum Noor, S. (2017). Impact of Cartoon Programs on Children's Language and Behavior. *Insights in Language Society and Culture*, No 2, str. 104-126.
7. Gilić, N. (2013). *Filmske vrste i rodovi*. Drugo, izmijenjeno izdanje. Zagreb: Društvo za promicanje književnosti na novim medijima.
8. Grguraš, K. (2021). *Film kao način govornog izražavanja djece*. Završni rad. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli.
9. Ivrendin, A. i Özdemir, A. (2010). Mothers' evaluation of cartoons' influence on early childhood children. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, Vol 2, no 2, str. 2561-2566.
10. Josephson, W. L. (1995). *Television Violence: A Review of the Effects on Children of Different Ages*. Ottawa: Canadian Heritage.
11. Kittler, I. (2018). *Nasilje u crtanim i animiranim filmovima*. Završni rad. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Hrvatski studiji.
12. Kovačević I. (2020). *Utjecaj animiranih filmova na djecu od 1 do 7 godina*. Diplomski rad. Varaždin: Sveučilište Sjever
13. Mikić, K. (2001). *Film u nastavi medijske kulture*. Zagreb: Educa.

14. Mlinarević, V. (2004). „Dijete i televizija“. U: N. Babić, S. Irović, Z. Redžep-Borak (ur.) *Zbornik radova: 3. znanstveni skup „Rastimo zajedno“*, Osijek: Centar za predškolski odgoj; Visoka učiteljska škola; Grafika, str. 39-46.
15. Poliklinika za zaštitu djece i mladih grada Zagreba (2017). URL: <https://www.poliklinika-djeca.hr/istrazivanja/prvo-nacionalno-istrazivanje-o-predskolskoj-djeci-pred-malim-ekranima/> (Pristupljeno 2.9.2022).
16. Realnoe Vreyma. URL: <https://realnoevreyma.com/articles/877> (Pristupljeno 7.9.2022.).
17. Stojićević Kovačić, M. (2020). *Animirani filmovi iz perspektive roditelja*. Diplomski rad. Split: Sveučilište u Splitu
18. Turković, H. (2012). *Razumijevanje filma: ogledi iz teorije filma*. Zagreb: Društvo za promicanje književnosti na novim medijima
19. World Health Organization. URL; <https://www.who.int/news/item/24-04-2019-to-grow-up-healthy-children-need-to-sit-less-and-play-more> (Pristupljeno 9.9.2022.).

9. PRILOZI

Prilog 1.

Anketa

Poštovani/a, moje ime je Matea Žulj i provodim istraživanje na temu Osviještenost roditelja o prikazu nasilnih scena u animiranim filmovima pod vodstvom mentorice Astrid Nox, pred. Pred Vama se nalazi anketni upitnik koji se provodi u svrhu doprinosa znanosti djece predškolske dobi.

U istraživanju možete sudjelovati ukoliko ste roditelj djeteta predškolske dobi te ste iz područja grada Osijeka. Istraživanje je u potpunosti anonimno te u bilo kojem trenutku možete odustati od ispunjavanja anketnog upitnika. Prikupljeni podaci analizirat će se isključivo na grupnoj razini i služiti će samo u znanstvene svrhe stoga Vas molim da odgovarate iskreno. Ispunjavanjem anketnog upitnika ujedno i pristajete sudjelovati u istraživanju.

Unaprijed Vam zahvaljujem na izdvojenom vremenu!

Predviđeno vrijeme rješavanja anketnog upitnika: 5 min.

1. Dob _____

2. Spol M Ž

3. Najviši završeni stupanj obrazovanja:

a. Osnovna škola ili niže

b. Srednja škola

c. Viša škola/ Stručni studij

d. Preddiplomski studij

e. Diplomski studij

f. Poslijediplomski studij/doktorat

4. Status zaposlenosti: zaposlen / nezaposlen

5. Dob djeteta _____

Upišite broj godina Vašeg djeteta

6. Koliko vaše dijete u prosjeku dnevno provodi sati gledajući animirane filmove?

- a. Sat vremena
- b. Dva sata
- c. Tri sata
- d. Više od tri sata
- e. Drugi odgovor: _____

7. Kako birate animirani film za svoje dijete?

- a. Biram ga ja (roditelj)
- b. Prema prijedlogu djeteta
- c. Pustim animirani film koji se u tom trenutku prikazuje na televiziji
- d. Drugi odgovor: _____

Molim Vas označite stupanj slaganja sa svakom tvrdnjom na način da zaokružite odgovarajući broj. Brojevi znače sljedeće:

1- uopće se ne slažem

2- djelomično se ne slažem

3- niti se slažem niti ne slažem

4- djelomično se slažem

5- potpuno se slažem

	uopće se ne slažem	djelomično se ne slažem	niti se slažem niti se ne slažem	djelomično se slažem	potpuno se slažem
8. Pogledam sadržaj prije nego što pustim djetetu animirani film.	1	2	3	4	5
9. Svjestan sam što moje dijete gleda.	1	2	3	4	5
10. Često gledam sa svojim djetetom animirani film.	1	2	3	4	5

11. Nakon animiranog filma razgovaram s djetetom o ogledanom sadržaju.	1	2	3	4	5
--	---	---	---	---	---

	uopće se ne slažem	djelo mično se ne slažem	ni se slažem ni se ne slažem	djelo mično se slažem	potpuno se slažem
12. Smatram da su današnji animirani filmovi za djecu predškolske dobi nasilni.	1	2	3	4	5
13. Često gledanje animiranog filma u kojem je glavni lik nasilan može izazvati agresivno ponašanje kod djeteta.	1	2	3	4	5
14. Moje dijete oponaša nasilne scene nakon gledanja animiranog filma.	1	2	3	4	5
15. Moje dijete oponaša govor likova nakon gledanja animiranog filma.	1	2	3	4	5

16. Jeste li upoznati s trenutno popularnim animiranim filmom Psići u ophodnji (Paw Patrol)?

DA

NE

Ukoliko ste odgovorili na 17.pitanje DA nastavite sa sljedećim pitanjem, no ukoliko je vaš odgovor NE prijedite na 22.pitanje.

<i>Pored svake tvrdnje zaokružite broj koji se odnosi na Vas:</i>	uopće se ne slažem	djelo mično se ne slažem	ni se slažem ni se ne slažem	djelo mično se slažem	potpuno se slažem
17. Ponuđeni animirani film sadrži verbalno nasilje	1	2	3	4	5
18. Ponuđeni animirani film sadrži ne verbalno nasilje	1	2	3	4	5
19. Ponuđeni animirani film sadrži direktno nasilje	1	2	3	4	5
20. Ponuđeni animirani film sadrži indirektno nasilje	1	2	3	4	5

21. Jeste li upoznati s trenutno popularnim animiranim filmom Maša i Medvjed?

DA

NE

Ukoliko ste odgovorili na 22.pitanje DA nastavite sa sljedećim pitanjem, no ukoliko je vaš odgovor

NE prijedite na 27.pitanje.

<i>Pored svake tvrdnje zaokružite broj koji se odnosi na Vas:</i>	uopće se ne slažem	djelo mično se ne slažem	niti se slažem niti se ne slažem	djelo mično se slažem	potpuno se slažem
22. Ponuđeni animirani film sadrži verbalno nasilje	1	2	3	4	5
23. Ponuđeni animirani film sadrži ne verbalno nasilje	1	2	3	4	5
24. Ponuđeni animirani film sadrži direktno nasilje	1	2	3	4	5
25. Ponuđeni animirani film sadrži indirektno nasilje	1	2	3	4	5

26. Jeste li upoznati s trenutno popularnim animiranim filmom Kuća obitelji Glasnić?

DA

NE

Ukoliko ste odgovorili na 27.pitanje DA nastavite sa sljedećim pitanjem, no ukoliko je vaš odgovor

NE završili ste s kvizom.

<i>Pored svake tvrdnje zaokružite broj koji se odnosi na Vas:</i>	uopće se ne slažem	djelo mično se ne slažem	niti se slažem niti se ne slažem	djelo mično se slažem	potpuno se slažem
27. Ponuđeni animirani film sadrži verbalno nasilje (uvrede, korištenje pogrdnih riječi, prijetnje, ponižavanje drugog lika i sl.)	1	2	3	4	5
28. Ponuđeni animirani film sadrži fizičko nasilje.	1	2	3	4	5
29. Ponuđeni animirani film sadrži direktno nasilje.	1	2	3	4	5

30. Ponudeni animirani film sadrži indirektno nasilje (npr. ogovaranje, isključivanje nekoga iz grupe, kritiziranja)	1	2	3	4	5
--	---	---	---	---	---

Izjava o izvornosti diplomskog rada

Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.
